

THIẾT KẾ TRÒ CHƠI HỌC TẬP GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở TRƯỜNG MẦM NON

Nhận bài:

22 – 09 – 2016

Chấp nhận đăng:

20 – 12 – 2016

<http://jshe.ued.udn.vn/>

Trần Hồ Uyên

Tóm tắt: Sử dụng trò chơi học tập là một trong những phương pháp hiệu quả để giáo dục môi trường cho trẻ mầm non. Tuy nhiên, việc giáo dục môi trường thông qua sử dụng trò chơi học tập ở giáo dục mầm non hiện nay chưa đạt hiệu quả do sự thiếu hụt về tài liệu hướng dẫn và các trò chơi mẫu. Bài viết này giới thiệu kết quả nghiên cứu về nguyên tắc, quy trình thiết kế và giới thiệu 5 trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Kết quả thực nghiệm cho thấy khi sử dụng các trò chơi này, khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi, thái độ tích cực đối với các trò chơi, ý thức bảo vệ môi trường của trẻ ở nhóm thực nghiệm đều tăng lên rõ rệt và cao hơn so với nhóm đối chứng. Tỷ lệ trẻ đạt mức độ tốt ở 3 tiêu chí trên sau thực nghiệm lần lượt là 74%, 83%, 77% (trước thực nghiệm là 14%, 23%, 14%; ở nhóm đối chứng là 31%, 37%, 34%).

Từ khóa: trò chơi học tập; giáo dục môi trường; trẻ em; trường mầm non; môi trường.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục môi trường là quá trình nhằm phát triển ở người học sự hiểu biết và quan tâm trước những vấn đề môi trường, bao gồm kiến thức, thái độ, hành vi, trách nhiệm và kĩ năng để tự mình và cùng tập thể đưa ra các giải pháp nhằm giải quyết vấn đề môi trường trước mắt cũng như lâu dài [1].

Giáo dục môi trường là một quá trình cần được bắt đầu thực hiện từ tuổi mẫu giáo, được tiếp tục trong những năm học phổ thông và trong suốt cuộc đời. Đối với lứa tuổi mầm non, giáo dục môi trường không phải là một hoạt động giáo dục riêng mà được thực hiện theo quan điểm lồng ghép vào các hoạt động khác thông qua khai thác chương trình giáo dục trẻ mầm non [2].

Thực chất, trẻ ở lứa tuổi này “học mà chơi, chơi mà học”, trò chơi là một phương tiện giáo dục toàn diện cho trẻ. Trong đó, trò chơi học tập là loại trò chơi được giáo viên sử dụng khá nhiều trong quá trình dạy học. Khi

tham gia vào trò chơi học tập, trẻ sẽ vừa được vui chơi, vừa được lĩnh hội những kiến thức có trong trò chơi mà không cảm thấy bị căng thẳng hay gò bó [3]. Vì vậy, sử dụng trò chơi học tập để giáo dục môi trường được tổ chức như một phương pháp rất có hiệu quả [4].

Hiện nay, ở các trường mầm non, giáo viên đều có sử dụng trò chơi học tập để giáo dục môi trường cho trẻ nhưng chưa thường xuyên. Trong quá trình tổ chức sử dụng các trò chơi này, giáo viên còn gặp một số khó khăn do số lượng các trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ hiện có khá ít, việc sử dụng lặp đi lặp lại những trò chơi quen thuộc làm giảm hứng thú ở trẻ dẫn đến hiệu quả chưa cao. Bản thân giáo viên do hạn chế về mặt thời gian và các tài liệu hướng dẫn nên chưa chủ động tự sáng tạo, thiết kế thêm các trò chơi học tập giáo dục môi trường mới để sử dụng.

Như vậy, việc đưa ra quy trình thiết kế và giới thiệu một số trò chơi học tập giáo dục môi trường nhằm giúp giáo viên dễ dàng hơn trong việc lựa chọn trò chơi khi tổ chức hoạt động dạy học, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục môi trường cho trẻ là rất cấp thiết.

2. Thiết kế trò chơi học tập giáo dục bảo vệ môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

* Liên hệ tác giả

Trần Hồ Uyên

Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng

Email: thuyen@ued.udn.vn

2.1. Nguyên tắc thiết kế trò chơi học tập giáo dục bảo vệ môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Việc thiết kế trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi phải đảm bảo những nguyên tắc sau:

- Đảm bảo tính mục đích: Trò chơi học tập giáo dục môi trường có nhiệm vụ hình thành và củng cố cho trẻ ý thức, hành vi, thái độ đúng đắn trong bảo vệ môi trường phù hợp với nội dung chương trình giáo dục mầm non và đặc điểm nhận thức, lứa tuổi của trẻ.

- Đảm bảo tính chất của hoạt động chơi: Tên gọi của trò chơi phải phù hợp với nhiệm vụ, nội dung chơi và khéo gợi trẻ mong muốn, khao khát được tham gia trò chơi. Cách chơi dễ nhớ, hấp dẫn và phù hợp với khả năng của trẻ.

- Đảm bảo tính khả thi, đa dạng, linh hoạt trong việc vận dụng: Các trò chơi học tập có thể được vận dụng linh hoạt vào nhiều hoạt động giáo dục khác nhau của trẻ ở trường mầm non, vừa sức với trẻ. Giáo viên dễ hướng dẫn trò chơi và trẻ có thể tự chơi sau khi được giáo viên hướng dẫn cách chơi. Đồ dùng, đồ chơi dễ kiếm, dễ làm, dễ tận dụng từ nguồn nguyên vật liệu có sẵn trong trường/ lớp và dễ bảo quản.

2.2. Cơ sở của việc thiết kế trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Thứ nhất, dựa trên nội dung chương trình giáo dục mầm non lứa tuổi 5-6.

Thứ hai, dựa vào cơ sở phân tích những ưu nhược điểm của các trò chơi học tập giáo dục môi trường đã có, từ đó tận dụng các ưu điểm và khắc phục nhược điểm để xây dựng các trò chơi học tập giáo dục môi trường phù hợp, mang lại hiệu quả cao hơn.

Thứ ba, đối tượng phục vụ là trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi nên khi xây dựng trò chơi học tập giáo dục môi trường nhất thiết phải phù hợp với đặc điểm tâm, sinh lí và nhu cầu của trẻ ở độ tuổi này.

Thứ tư, đi từ kết quả nghiên cứu thực trạng, dựa vào điều kiện công tác chuẩn bị của giáo viên và điều kiện cơ sở vật chất của trường học vốn có để có thể xây dựng các trò chơi học tập giáo dục môi trường khả thi, không quá tốn kém, phù hợp với nhà trường và mang lại hiệu quả cao.

2.3. Quy trình thiết kế trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Các bước thiết kế trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ như sau:

• *Bước 1: Xác định mục tiêu và nội dung giáo dục môi trường cho trẻ.* Mục tiêu giáo dục môi trường cho trẻ là hình thành, phát triển và củng cố cho chúng sự hiểu biết, kỹ năng và thái độ về các vấn đề môi trường. Nội dung giáo dục môi trường bao gồm: con người và môi trường sống, con người với động thực vật, con người với một số hiện tượng thiên nhiên, con người và tài nguyên.

• *Bước 2: Xác định tên trò chơi.* Tên trò chơi là yếu tố đầu tiên thu hút người chơi đến với trò chơi. Tên trò chơi thường đơn giản, dễ hiểu, hướng vào nhiệm vụ nhận thức, phản ánh được nội dung hay một tính chất nào đó của trò chơi.

• *Bước 3: Xác định nhiệm vụ nhận thức (mục đích chơi).* Nhiệm vụ nhận thức được xác định trên cơ sở mục đích bài học, nội dung chương trình giáo dục, mục tiêu và nội dung giáo dục môi trường phù hợp với đặc điểm nhận thức của trẻ.

• *Bước 4: Xác định điều kiện cần chuẩn bị để tiến hành trò chơi.* Điều kiện cần để tiến hành trò chơi bao gồm địa điểm và dụng cụ chơi. Tùy thuộc nội dung chơi để lựa chọn địa điểm thích hợp. Dụng cụ chơi là phương tiện tiến hành trò chơi và góp phần tạo nên sự hấp dẫn của trò chơi, cho nên, dụng cụ chơi cần đơn giản, dễ chuẩn bị, phong phú, đẹp. Số lượng tùy thuộc nội dung từng trò chơi.

• *Bước 5: Xác định cách chơi.* Cách chơi là hệ thống thao tác mà trẻ thực hiện khi chơi để đạt được nhiệm vụ nhận thức mà trò chơi đặt ra.

• *Bước 6: Xác định luật chơi.* Luật chơi là những quy định bắt buộc người chơi phải tuân thủ, được coi là tiêu chuẩn để đánh giá hành động đúng, sai. Luật chơi được xác định tùy thuộc vào mục đích phát triển nhận thức của trẻ về vấn đề môi trường.

• *Bước 7: Thử nghiệm, chỉnh sửa và hoàn thiện thiết kế.* Sau khi đã thiết kế được trò chơi, tiến hành tổ chức cho trẻ chơi, theo dõi và đánh giá tính phù hợp, khả thi của trò chơi về nội dung giáo dục môi trường trong trò chơi, cách chơi, luật chơi,... Từ đó, có những điều chỉnh phù hợp cho những lần chơi sau để hoàn thiện các trò chơi đã được thiết kế.

2.4. Một số trò chơi học tập giáo dục môi

trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi đã được tác giả thiết kế

Các trò chơi học tập giáo dục môi trường dưới đây có thể sử dụng vào hoạt động dạy học ở các chủ đề sau: trường mầm non, hiện tượng tự nhiên, thế giới động vật, thế giới thực vật trong chương trình giáo dục mầm non lứa tuổi 5-6 tuổi.

2.4.1. Trò chơi: “Gánh nước đi trong đường hẹp”

a. Mục đích

- Rèn cho trẻ kỹ năng nhanh nhẹn, khéo léo và biết phối hợp cùng bạn khi chơi.

- Trẻ biết sử dụng nước tiết kiệm, không làm nước rơi, đổ xuống sàn và biết bảo vệ nguồn nước sạch.

b. Chuẩn bị

- 3 cây gậy làm đòn gánh.
- 24 xô nước nhỏ có quai móc.
- Vạch chuẩn, đường hẹp bằng hai thanh nhựa dán xóp bitit làm cô.
- 3 bình nhựa trong.
- 3 ca nhựa
- Nhạc trò chơi.

c. Cách tiến hành

Cách chơi: Cô chia lớp thành 3 đội mỗi đội 8-10 trẻ. Bên cạnh mỗi đội sẽ có những xô nước nhỏ và 1 đòn gánh, 2 bạn đầu tiên trong đội sẽ xỏ đòn gánh vào quai của xô nước để lên vai; khi có hiệu lệnh bắt đầu 2 bạn gánh nước và đi trong đường hẹp, khi đến nơi 1 bạn cầm đòn gánh, bạn kia đổ nước vào bình nhựa của đội mình, sau đó chạy về đưa đòn gánh cho 2 bạn tiếp theo và chạy về cuối hàng. Khi gánh nước đi trong đường hẹp và khi đổ nước vào bình, chú ý không được làm rơi, đổ nước xuống sàn. Sau khi trò chơi kết thúc, cô cho đại diện 3 đội lên so sánh và dùng ca nhựa để kiểm tra kết quả. Đội nào có số lần đổ nước nhiều hơn đội đó giành chiến thắng.

Luật chơi: Khi gánh nước không được làm đổ nước ra sàn, kết thúc trò chơi đội nào có lượng nước chứa trong bình nhiều hơn sẽ giành chiến thắng.

=> *Rút ra bài học về giáo dục bảo vệ môi trường:* Qua trò chơi, giáo dục trẻ biết sử dụng tiết kiệm nước, không được lãng phí, và khi được chơi trò chơi tìm hiểu về nước thì không được làm đổ nước ra sàn. Phải biết bảo vệ nguồn nước sạch.

2.4.2. Trò chơi: “Bé nhanh, bé giỏi!”

a. Mục đích

- Rèn cho trẻ kỹ năng nhanh nhẹn, khéo léo, sự lựa chọn chính xác và biết phối hợp cùng bạn chơi.

- Trẻ biết được những hành vi đúng, hành vi sai để bảo vệ môi trường biển.

b. Chuẩn bị

- Một số tranh ảnh về những hành vi đúng để bảo vệ môi trường biển (nhặt hộp sữa, chai nhựa trên bờ biển; kéo các bao nilon từ dưới biển lên...) và những hành vi sai làm ô nhiễm môi trường (em bé uống sữa và vứt trên bờ biển; các anh chị ăn thức ăn nhanh vứt trên bờ biển...).

- Nhạc trò chơi.

- Các vòng tròn cho trẻ bật qua.

c. Cách tiến hành

Cách chơi: Cô chia trẻ thành 2 đội bằng nhau, mỗi đội sẽ có 1 bảng được chia làm 2 nội dung (hành vi đúng và hành vi sai) lần lượt bạn đầu tiên sẽ bật qua 5 vòng tròn, sau đó chạy lên rổ lớn lựa 1 hình ảnh (hành vi đúng hoặc hành vi sai) dán vào bảng của đội mình sau đó chạy về cuối hàng và bạn tiếp theo chạy lên. Mỗi bạn chỉ được chọn 1 hình ảnh.

Luật chơi: Kết thúc trò chơi, đội nào dán nhanh, dán đúng và nhiều hơn sẽ chiến thắng.

=> *Rút ra bài học về giáo dục bảo vệ môi trường:* Qua trò chơi, trẻ nhận thức được những hành vi đúng và hành vi sai, giáo dục trẻ có ý thức bảo vệ môi trường nước.

2.4.3. Trò chơi: “Sống ở đâu?”

a. Mục đích

- Cùng cố hiểu biết của trẻ về nơi sống của các con vật.

- Có ý thức bảo vệ, chăm sóc và yêu quý các con vật.

b. Chuẩn bị

- Không gian rộng rãi, thoáng mát.

- Trang trí môi trường sống (*sống dưới nước, sống trong rừng, sống trong chuồng trại, trong nhà...*) của các con vật tại các góc.

- Mũ đội tượng trưng cho các con vật:

+ Sống dưới nước: tôm, cá, mực, sò...

+ Sống trong rừng: voi, gấu, khỉ,...

+ Sống trong chuồng trại, trong nhà: chó, mèo, gà, vịt, ngan, thỏ, bò...

c. Cách tiến hành

Cách chơi: Cô cho trẻ đội mũ tượng trưng các con vật mà trẻ thích, mỗi trẻ đội 1 mũ, sau đó cô hô “Trời sáng!

Trời sáng!”, các con vật đi loanh quanh và kêu tiếng kêu của mình; khi cô hô “Trời tối! Trời tối!”, các con vật tìm đúng về nơi sống của mình. Ai tìm sai sẽ bị phạt.

Luật chơi: Trẻ phải tìm đúng về nơi sống của con vật đó. Ai tìm sai sẽ bị phạt.

=> *Rút ra bài học về giáo dục bảo vệ môi trường:* Qua trò chơi, cho trẻ hiểu thêm về nơi sinh sống của một số con vật, có ý thức bảo vệ, chăm sóc và yêu quý các con vật.

2.4.4. Trò chơi: “Vòng tuần hoàn của nước”

a. Mục đích

- Trẻ biết được sự hình thành của nước (vòng tuần hoàn nước).

- Rèn kỹ năng khéo léo, nhanh nhẹn, biết kết hợp cùng bạn trong khi chơi.

- Giáo dục trẻ biết tiết kiệm, không lãng phí nước, biết bảo vệ nguồn nước sạch.

b. Chuẩn bị

- Hình ảnh vòng tuần hoàn của nước.

- Keo xốp, giấy rôki.

- Giá đỡ.

- Nhạc nền trò chơi.

c. Cách tiến hành

Cách chơi: Cô cho mỗi trẻ chọn 1 bức tranh có nội dung về vòng tuần hoàn của nước, tại 4 góc của lớp có 1 giá đỡ và các mũi tên. Cô và trẻ cùng hát bài hát: “Trời nắng, trời mưa” kết thúc bài hát trẻ chạy về một góc bất kì, gắn tranh mình đã chọn theo đúng vòng tuần hoàn. Kết thúc lượt chơi, cô cho mỗi nhóm tự kiểm tra sản phẩm của mình, nhóm nào gắn nhanh, đúng và đẹp nhất sẽ chiến thắng. Cô cho trẻ chơi 3-4 lượt, mỗi lượt trẻ được chọn mỗi tranh khác nhau.

Luật chơi: Trẻ phải gắn đúng tranh của mình theo thứ tự vòng tuần hoàn nước trong một nhóm bất kì. Kết thúc mỗi lượt chơi, nhóm nào gắn nhanh, đúng và đẹp nhất sẽ chiến thắng.

=> *Rút ra bài học về giáo dục bảo vệ môi trường:* Giáo dục trẻ biết tiết kiệm, không lãng phí nước, biết bảo vệ nguồn nước sạch.

2.4.5. Trò chơi: “Nhìn lá tìm cây”

a. Mục đích

- Trẻ nhận biết, phân biệt được lá của một số loại cây khác nhau.

- Phát triển óc quan sát, sự nhanh nhẹn của trẻ.

- Giáo dục trẻ biết chăm sóc, bảo vệ cây xanh.

b. Chuẩn bị: Một số lá cây khô rụng có trong sân trường.

c. Cách tiến hành

Cách chơi: Cô chia cho mỗi trẻ một loại lá cây, cho trẻ quan sát lá cây và suy nghĩ xem đó là lá của cây gì. Sau đó trẻ cầm lá trên tay vừa đi vừa hát xung quanh cô, khi nào cô nói “*Tìm cây, tìm cây*” thì ai có lá cây gì chạy nhanh về gốc của cây ấy.

Luật chơi: Trẻ phải tìm và chạy về đúng cây có lá mà trẻ đang cầm. Trẻ nào không tìm được cây hoặc chạy về cây có lá không đúng với lá trên tay trẻ sẽ bị dừng cuộc chơi.

=> *Rút ra bài học về giáo dục bảo vệ môi trường:* Qua trò chơi, trẻ nhận biết, phân biệt được lá của một số loại cây khác nhau, giáo dục trẻ không được ngắt hoa, lá, phải biết yêu quý và chăm sóc cây xanh.

3. Thực nghiệm các trò chơi học tập giáo dục bảo vệ môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi đã được thiết kế ở trên

3.1. Mục đích thực nghiệm

Hiện thực hoá và kiểm tra tính đúng đắn của giả thuyết khoa học mà đề tài đã đề ra. Triển khai vận dụng trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường mầm non. Từ đó, đánh giá hiệu quả của việc vận dụng trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường mầm non.

3.2. Đối tượng thực nghiệm

Thực nghiệm được tiến hành tại Trường Mầm non Tuổi thơ, thành phố Đà Nẵng.

Sau một thời gian tìm hiểu, dự giờ và xin ý kiến của các giáo viên chủ nhiệm, chúng tôi đã chọn 2 lớp lứa tuổi 5-6 tuổi để tiến hành thực nghiệm. Trong đó, chúng tôi chọn lớp Lớn 2 là lớp thực nghiệm (35 trẻ) và lớp Lớn 1 là lớp đối chứng (35 trẻ).

3.3. Phương pháp đánh giá kết quả kiểm tra thực nghiệm

- Sử dụng toán thống kê để tính tỉ lệ kết quả.

- Sử dụng phương pháp đối chiếu, so sánh giữa kết quả kiểm tra trước thực nghiệm và sau thực nghiệm của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng; kết quả kiểm tra trước thực nghiệm và sau thực nghiệm

của lớp thực nghiệm để kiểm nghiệm tính khả thi của các trò chơi.

3.4. Tiêu chí và thang đánh giá

3.4.1. Tiêu chí 1: Khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi của trẻ

- Mức độ yếu: Trẻ không tập trung chú ý, quan sát. Khi chơi trẻ không chủ động, chưa thực hiện được nhiệm vụ chơi.

- Mức độ trung bình: Trẻ lúc đầu có tập trung chú ý nhưng giảm dần về sau. Trẻ tham gia chơi chưa nhanh nhẹn, khi chơi tuy đúng nhưng chưa mang lại kết quả cao.

- Mức độ tốt: Trẻ biết chú ý quan sát trong quá trình chơi. Trẻ thực hiện tốt nhiệm vụ chơi và mang lại kết quả cao.

3.4.2. Tiêu chí 2: Tính tích cực và thái độ của trẻ trong khi chơi các trò chơi học tập giáo dục môi trường

- Mức độ yếu: Trẻ thiếu thiện cảm với bạn chơi, trò chơi. Trẻ vi phạm luật chơi, ý thức tự giác không cao.

- Mức độ trung bình: Trẻ chơi hời hợt, kém vui vẻ. Trẻ không vi phạm luật chơi. Thiết lập mối quan hệ chơi không bền vững.

- Mức độ tốt: Trẻ có thiện cảm với trò chơi, nội dung chơi, bạn chơi. Trẻ biết phối hợp với bạn chơi một cách thuần thục. Trẻ tôn trọng luật chơi, tích cực trong hoạt động chơi.

3.4.3. Tiêu chí 3: Ý thức bảo vệ môi trường của trẻ qua mỗi trò chơi

- Mức độ yếu: Trẻ hoàn toàn không có ý thức bảo vệ môi trường xung quanh.

- Mức độ trung bình: Ý thức bảo vệ môi trường của trẻ còn hời hợt, thiếu tự giác, khi được nhắc nhở mới thực hiện.

- Mức độ tốt: Trẻ có ý thức bảo vệ môi trường một cách tự nguyện, tự giác mọi lúc mọi nơi.

3.5. Kết quả thực nghiệm

3.5.1. Khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại Trường Mầm non Tuổi thơ, thành phố Đà Nẵng

Bảng 1. Khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi của trẻ

Lớp		Thực Nghiệm		Đôi chứng	
Số trẻ		35		35	
Mức độ	Kết quả	Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Yếu	Trước TN	6	17	7	20
	Sau TN	0	0	1	3
Trung bình	Trước TN	24	69	22	63
	Sau TN	9	26	23	66
Tốt	Trước TN	5	14	6	17
	Sau TN	26	74	11	31

So sánh lớp thực nghiệm và lớp đối chứng trước thực nghiệm ta thấy rằng khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi ở cả lớp thực nghiệm và đối chứng ở mức tương đương nhau và đa số ở mức độ trung bình, tỷ lệ lần lượt là 69% và 63%. Tuy nhiên, mức độ tốt ở lớp đối chứng (20%) cao hơn so với lớp thực nghiệm (14%).

Sau khi thực nghiệm, mức độ về khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi của trẻ đã có sự thay đổi rõ rệt, cụ thể: ở lớp thực nghiệm, không còn trẻ nào ở mức độ yếu, tỷ lệ trẻ đạt mức độ trung bình giảm còn 26%, và tỷ lệ trẻ đạt mức độ tốt tăng lên đến 74%. Ở lớp đối chứng, vẫn còn 3% trẻ ở mức độ yếu, số trẻ đạt mức độ trung bình chiếm tỉ lệ 66% và số trẻ đạt mức độ tốt chiếm tỉ lệ 31%.

Kết quả này cho thấy, khi sử dụng các trò chơi học tập giáo dục môi trường, trẻ trở nên có hứng thú khi chơi, tham gia chơi một cách nhiệt tình, biết chú ý và quan sát cao, khi chơi trẻ chơi một cách say sưa, nhanh nhẹn, linh hoạt, thực hiện tốt nhiệm vụ chơi và mang lại kết quả cao hơn.

3.5.2. Tính tích cực và thái độ trong khi chơi các trò chơi học tập giáo dục môi trường của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại Trường Mầm non Tuổi thơ, thành phố Đà Nẵng

Bảng 2. Tính tích cực và thái độ trong khi chơi các trò chơi học tập giáo dục môi trường của trẻ

Lớp		Thực Nghiệm		Đôi chứng	
Số trẻ		35		35	
Mức độ	Kết quả	Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Yếu	Trước TN	3	8	5	14
	Sau TN	0	0	0	0
Trung bình	Trước TN	24	69	21	60
	Sau TN	6	17	22	63
Tốt	Trước TN	8	23	9	26
	Sau TN	29	83	13	37

Kết quả đánh giá trước thực nghiệm cho thấy, ở lớp thực nghiệm tỷ lệ trẻ ở mức độ yếu là 8%, số trẻ đạt mức độ trung bình chiếm 69% và số trẻ đạt mức độ tốt chiếm 23%. Ở lớp đối chứng, có 14% trẻ ở mức độ yếu, 60% trẻ đạt mức độ trung bình và 26% trẻ đạt mức độ tốt. Nhìn chung, tính tích cực và thái độ của trẻ ở cả 2

lớp trước thực nghiệm là tương đương nhau và đa số ở mức độ trung bình.

Sau khi tiến hành thực nghiệm sử dụng trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ thì ở lớp thực nghiệm, không có trẻ nào ở mức độ yếu, số trẻ đạt mức độ trung bình giảm xuống còn 17%, và số trẻ đạt mức độ tốt tăng lên đến 83%. Ở lớp đối chứng cũng không có trẻ nào ở mức độ yếu, số trẻ ở mức độ trung bình và tốt thay đổi không nhiều, tỷ lệ lần lượt là 63% và 37%. Kết quả sau thực nghiệm cũng cho thấy tỉ lệ % trẻ đạt mức độ tốt của lớp thực nghiệm cao hơn hẳn so với ở lớp đối chứng.

Như vậy, tính tích cực và thái độ của trẻ ở lớp thực nghiệm trước và sau khi thực nghiệm đã có sự thay đổi rõ rệt, tất cả các trẻ đều có thiện cảm với trò chơi, với bạn chơi, tôn trọng quy luật chơi và tích cực, hứng thú hơn khi chơi mặc dù vẫn có một số ít trẻ ở mức trung bình.

3.5.3. Ý thức bảo vệ môi trường qua mỗi trò chơi của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại Trường Mầm non Tuổi thơ, thành phố Đà Nẵng

Bảng 3. Ý thức bảo vệ môi trường qua mỗi trò chơi của trẻ

Lớp		Thực Nghiệm		Đối chứng	
Số trẻ		35		35	
Mức độ	Kết quả	Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Yếu	Trước TN	4	12	3	9
	Sau TN	0	0	2	6
Trung bình	Trước TN	26	74	25	71
	Sau TN	8	23	21	60
Tốt	Trước TN	5	14	7	20
	Sau TN	27	77	12	34

Kết quả ở bảng trên cho thấy trước thực nghiệm, ý thức bảo vệ môi trường của trẻ qua mỗi trò chơi ở cả 2 lớp đều ở mức trung bình. Cụ thể: Ở lớp thực nghiệm, 12% trẻ ở mức độ yếu, 74% trẻ ở mức độ trung bình và 14% trẻ đạt được mức độ tốt. Đối với lớp đối chứng, tỷ lệ trẻ ở các mức độ trên lần lượt là 9% yếu, 71% trung bình, 20% tốt. So sánh giữa lớp đối chứng và lớp thực nghiệm có thể thấy tỷ lệ trẻ đạt mức độ tốt ở lớp đối chứng cao hơn so với lớp thực nghiệm.

Sau khi tiến hành thực nghiệm sử dụng trò chơi học tập giáo dục bảo vệ môi trường thì ý thức bảo vệ môi trường của trẻ đã tăng lên rõ rệt, cụ thể: Ở lớp thực nghiệm, không có trẻ nào ở mức độ yếu, tỷ lệ trẻ ở mức độ trung bình giảm xuống còn 23%, và tỷ lệ trẻ đạt mức độ tốt tăng lên đến 77%. Ở lớp đối chứng, số trẻ ở mức độ yếu chiếm tỉ lệ 6%, mức độ trung bình chiếm tỉ lệ

60% và mức độ tốt chiếm tỉ lệ 34%. Như vậy tỷ lệ trẻ đạt mức độ tốt của lớp thực nghiệm cao hơn gấp đôi so với ở lớp đối chứng.

Điều này cho thấy việc sử dụng trò chơi học tập giáo dục bảo vệ môi trường đã góp phần nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho trẻ, trẻ biết tham gia bảo vệ môi trường một cách tự nguyện, tự giác, mọi lúc mọi nơi.

4. Kết luận

Sử dụng trò chơi học tập để giáo dục môi trường góp phần mang lại sự hứng thú cho trẻ trong quá trình lĩnh hội kiến thức, hình thành ứng xử đúng đắn với môi trường. Việc thiết kế thêm nhiều trò chơi học tập giáo dục môi trường sẽ giúp giáo viên dễ dàng hơn trong việc lựa chọn trò chơi và tổ chức lồng ghép giáo dục môi trường hiệu quả.

Nghiên cứu đã thiết kế 5 trò chơi học tập giáo dục môi trường cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, trong đó đã đưa ra mục đích, hướng dẫn cách chơi rõ ràng, rút ra các bài học về giáo dục môi trường cho trẻ. Đề tài cũng đã thực nghiệm để đánh giá tính khả thi của các trò chơi học tập giáo dục môi trường này. Kết quả thực nghiệm trên 2 nhóm trẻ 5-6 tuổi tại Trường Mầm non Tuổi thơ – Thành phố Đà Nẵng cho thấy, trước khi tiến hành thực nghiệm, trẻ ở cả 2 lớp thực nghiệm và đối chứng có khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi, tính tích cực, thái độ, kĩ năng, hành vi và ý thức bảo vệ môi trường đều ở mức trung bình và phần lớn nghiêng về lớp đối chứng. Nhưng sau khi tiến hành thực nghiệm, khả năng quan sát và giải quyết nhiệm vụ chơi, tính tích cực, thái độ, kĩ năng, hành vi và ý thức bảo vệ môi trường ở lớp thực nghiệm tăng lên rõ rệt và tốt hơn lớp đối chứng. Như vậy chứng tỏ các trò chơi học tập được thiết kế trong nghiên cứu đã góp phần mang lại hiệu quả giáo dục nói chung và giáo dục môi trường nói riêng cho trẻ 5-6 tuổi tại Trường Mầm non Tuổi thơ – Thành phố Đà Nẵng.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục & đào tạo (1998), Chương trình phát triển Liên hợp quốc.
- [2] Bộ Giáo dục & đào tạo, Hướng dẫn thực hiện chương trình chăm sóc và giáo dục trẻ mầm non mẫu giáo lớn.

[3] Vũ Minh Hồng (1980), Trò chơi học tập, NXB Giáo dục.

[4] Hoàng Thị Phương (2011), Giáo trình Giáo dục môi trường cho trẻ mầm non, NXB Đại học Sư phạm.

DESIGNING LEARNING GAMES TO EDUCATE KINDERGARTNERS AGED 5 TO 6 ABOUT THE ENVIRONMENT

Abstract: Using learning games is one of the effective methods for educating kindergartners about the environment. However, at present, environmental education via the use of learning games in preschool education has not been effective due to lack of instructional documentation and sample games. This article presents results from a study on principles, design as well as introduces 5 learning games to educate preschool children aged from 5 to 6 about the environment. Experimental results show that the use of these games has led to a significant increase in observation capacity, problem-solving ability, positive attitude towards the games, awareness of environmental protection among children of the experimental group compared to the control group. The percentages of children reaching good levels in the three above indicators are 74%, 83%, 77% (prior to experiment: 14%, 23%, 14%; for the control group: 31%, 37%, 34%).

Key words: learning games; environmental education; children; kindergarten; environment.